

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертаційну роботу Головаш Олени Володимирівни «Забезпечення розвитку підприємств соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця» (на прикладі закладів охорони здоров'я)», яка подана до захисту в спеціалізовану вчену раду Д 64.820.05 Українського державного університету залізничного транспорту на здобуття наукового ступеня кандидат економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

1. Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок із науковими програмами, планами, темами

На всіх етапах розвитку процесу виробництва рушійною силою є людські ресурси. Згідно з новими теоріями економічного зростання, продуктивність зростає завдяки не так зовнішнім, скільки внутрішнім чинникам, пов'язаним із забезпеченням рівня соціального захисту працівників. У забезпеченні високих стандартів соціального розвитку персоналу АТ «Укрзалізниця» важлива роль належить підприємствам соціальної інфраструктури, оскільки вони сприяють покращенню добробуту працівників за рахунок гідної оплати праці, задоволенню життєвих потреб, охорони здоров'я та професійного розвитку залізничників.

Дотримання стандартів охорони здоров'я та безпеки співробітників відповідно до міжнародної практики, задоволення життєвих потреб працівників залежить саме від закладів охорони здоров'я. Саме лікарі закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця» знають специфіку захворювань працівників УЗ та здійснюють постійний диспансерний нагляд і лікування працівників, які мають хронічні захворювання і, тим самим, сприяють забезпеченню належного рівня безпеки на залізничному транспорті, на який впливає людський фактор, а саме психофізіологічний стан працівників, рівень здоров'я (самопочуття) та ін. Однак, у сучасних умовах господарювання особливого значення набувають проблеми забезпечення ефективності діяльності закладів охорони здоров'я, підвищення цінності надання медичних послуг.

З вище зазначеного зрозуміло, що дисертаційне дослідження Головаш О.В. є актуальним і спрямованим на забезпечення розвитку

підприємств соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця» на прикладі закладів охорони здоров'я.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукова новизна дисертаційної роботи розкривається в узагальненні теоретико-методичних положень і розробленні практичних рекомендацій щодо забезпечення розвитку підприємств соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця», зокрема, закладів охорони здоров'я.

Обґрунтованість і достовірність більшості наукових положень, висновків і пропозицій, які розроблені та відображені в дисертаційному дослідженні, можна охарактеризувати як цілком достатні, що підтверджується, зокрема, використанням відповідної інформаційної бази: законодавчих і нормативних актів, офіційних матеріалів Державного комітету статистики України, даних АТ «Укрзалізниця»; аналізом праць вітчизняних і зарубіжних вчених, монографій, публікацій у періодичних виданнях.

Теоретична та методична основа проведеного дослідження базується на системному підході, методах наукового пізнання, фундаментальних положень економічної теорії, сучасних концепціях розвитку підприємства.

У вирішенні поставлених у дисертації завдань Головаш О.В. використано широке коло сучасних методів дослідження: морфологічного аналізу – для уточнення понятійно-категоріального апарату досліджуваної проблематики, зокрема, щодо визначення сутності понять «соціальна інфраструктура», «розвиток підприємств соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця»; «стратегічний потенціал медичних закладів АТ «Укрзалізниця»; систематизації – для розкриття (визначення) структури стратегічного потенціалу закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця»; логіко-аналітичного аналізу – для розроблення концептуальних положень і підходу до фінансового забезпечення розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця»; експертного та розрахунково-аналітичного аналізу – для оцінювання рівня стратегічного потенціалу закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця»; логіко-діалектичного аналізу – для розкриття механізму забезпечення розвитку закладів охорони здоров'я

АТ «Укрзалізниця»; аналогії – для формування пропозицій щодо створення Координаційного Центру медичних технологій.

У дисертаційному дослідженні автором отримано нові науково обгрунтовані результати у сфері розвитку підприємств соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця», закладів охорони здоров'я. Новизна отриманих результатів підтверджена відповідною апробацією у фахових наукових виданнях.

Результати роботи дисертант оприлюднював на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. Обгрунтованість наукових положень підтверджується проведенням автором аналізом наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених, логікою та чіткістю поставлених задач і залученням аналітичних матеріалів. Оцінюючи зміст дисертаційної роботи, можна стверджувати, що одержані наукові результати є обгрунтованими, а їх наукова новизна є достовірною. Метою дисертаційної роботи досягнуто – здобувачем розроблено теоретико-методичні положення та практичні рекомендації щодо забезпечення розвитку соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця», зокрема, закладів охорони здоров'я в умовах динамічних змін в економіці країни. Досягненню поставленої мети сприяли логічно сформульовані та реалізовані завдання. Структура дисертації відповідає меті та завданням роботи.

Загалом, дисертаційна робота є структурованою, завершеною роботою, в якій з належною послідовністю та змістовністю висвітлено теоретико-методичні аспекти забезпечення розвитку підприємств соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця» на прикладі закладів охорони здоров'я.

3. Наукова новизна отриманих результатів та їх достовірність

У дисертаційній роботі сформульовано ряд наукових положень, висновків і рекомендацій, сукупність яких являє собою вирішення конкретного наукового завдання щодо забезпечення розвитку підприємств соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця», зокрема, закладів охорони здоров'я, що має важливе значення для економічної науки та практики, зокрема, підприємств соціальної інфраструктури та АТ «Укрзалізниця» в цілому.

У першому розділі «**Теоретичні основи розвитку підприємств соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця»**» удосконалено зміст

категорії поняття «розвиток підприємств соціальної інфраструктури», розвинуто концептуальні положення розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця».

У другому розділі **«Стратегічний підхід до розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця»** обґрунтовано структуру стратегічного потенціалу закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця», надано пропозиції щодо комплексного оцінювання рівня стратегічного потенціалу закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця»; проведено оцінку закладів охорони здоров'я, що входять до складу АТ «Укрзалізниця; запропоновано механізм забезпечення розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця».

У третьому розділі **«Організаційно-економічний інструментарій забезпечення розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця»** розкрито організаційні засади інноваційного забезпечення та удосконалено модель фінансового забезпечення розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця». Здобувачем досліджено особливості індикативного управління розвитком та оцінювання ефективності розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця».

Вивчення дисертаційної роботи Головаш Олени Володимирівни дає можливість виокремити такі наукові результати, що містять наукову новизну:

дисертантом удосконалено:

- понятійний апарат розвитку підприємств соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця», що, на відміну від існуючих, враховує сутнісні риси та специфіку умов їхньої діяльності та розкриває авторське бачення змісту даної категорії як процесу якісних змін стратегічного потенціалу та системи інформаційно-комунікаційних зв'язків, зорієнтованих на досягнення комплексу ієрархічних цілей як у сфері забезпечення якості послуг та ефективності господарювання підприємств соціальної інфраструктури, так і відносно відтворення трудового потенціалу, безпеки перевезень і формування конкурентоспроможності АТ «Укрзалізниця». Це дозволяє визначити ключові напрями розвитку соціальної інфраструктури підприємств залізничного транспорту (стор. 53-60);

- структуру стратегічного потенціалу закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця», що, на відміну від існуючих, представлено ресурсною й

адаптаційною компонентами, що, гармонійно поєднуючись, формують динамічні здатності досягнення стратегічних цілей розвитку медичних закладів в умовах трансформації середовища їх функціонування. Розкрита структурна побудова стратегічного потенціалу є підґрунтям для встановлення пріоритетних інструментів механізму розвитку закладів охорони здоров'я (стор. 96-102);

- механізм забезпечення розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця», в якому, на відміну від відомих, визначено функціональні завдання та встановлено взаємозв'язки цільової, виробничої та забезпечувальної (інноваційної, інформаційної, фінансової, нормативно-правової, організаційно-управлінської та соціально-культурної) складових системи управління прогресивними трансформаціями бізнес-процесів діяльності медичних закладів. Це дозволить розробити систему заходів із підвищення ефективності господарювання закладів охорони здоров'я (стор. 138-150);

набули подальшого розвитку:

- концептуальні положення забезпечення розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця», що, на відміну від існуючих, враховують стратегічні засади трансформації діяльності медичних закладів, підпорядкованість їхніх цілей і завдань корпоративним векторам розвитку залізничного транспорту та комплексно розкривають мету, основні завдання, принципи та напрями формування ресурсних й адаптаційних можливостей розвитку закладів охорони здоров'я в умовах динамічних змін. Розроблені положення становлять підґрунтя для формування інструментарію активізації стратегічних перетворень у сфері залізничної медицини (стор. 74-81);

- методичний підхід до комплексного оцінювання рівня стратегічного потенціалу закладів охорони здоров'я, який, на відміну від існуючих, полягає в розрахунку комплексного показника, що агрегує інтегральні оцінки рівнів ресурсної й адаптаційної складових стратегічного потенціалу. Цей підхід до оцінювання дозволяє виявити проблеми розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця» та визначити напрями їх вирішення (стор. 116-125);

- організаційні засади інноваційного забезпечення розвитку закладів охорони здоров'я, що, на відміну від відомих, передбачають створення Координаційного центру медичних технологій, діяльність якого ґрунтується на акумулюванні потенціалу закладів охорони здоров'я залізничного

транспорту, наукових установ, профільних закладів освіти, виробничих підприємств і спрямована на розроблення та впровадження новітніх медичних технологій. Розроблено механізм функціонування центру та розкрито специфіку міжсуб'єктної взаємодії учасників процесу створення медичних новацій. Це в цілому сприятиме підвищенню результативності інноваційної діяльності в медичних закладах АТ «Укрзалізниця» (стор. 153-170);

- модель фінансового забезпечення розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця», що, на відміну від існуючих, передбачає формування Інвестиційного фонду розвитку та виділення перспективних джерел й інструментів фінансування процесів створення медичних інновацій. Це сприяє залученню фінансових ресурсів, достатніх для своєчасної реалізації проектів розвитку закладів охорони здоров'я (стор. 176-188).

4. Теоретична та практична значущість роботи, використання результатів дослідження

Теоретична та практична значущість отриманих результатів дисертаційного дослідження полягає у збагаченні теоретичних і методичних положень щодо забезпечення розвитку підприємств соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця», зокрема, закладів охорони здоров'я.

Результати дисертаційного дослідження доведені до рівня прикладних напрацювань у вигляді методичних рекомендацій для закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця». Зокрема, положення щодо інноваційного забезпечення розвитку закладів охорони здоров'я впроваджено в діяльність ДУ «Інститут медичної радіології та онкології ім. С. П. Григор'єва НАМН України» (акт впровадження №396/01-11 від 20.03.2020 р.), методичний підхід до комплексного оцінювання рівня стратегічного потенціалу закладів охорони здоров'я впроваджено в діяльність ТОВ «МЦ Он Клінік Харків» (акт впровадження №169/02-1 від 23.05.2020 р.), пропозиції щодо забезпечення розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця» впроваджено в діяльність відділу медичних закладів структурного підрозділу «Служба кадрової та соціальної політики» регіональної філії «Південна залізниця» АТ «Укрзалізниця» (акт впровадження №187/II від 15 липня 2020 р.).

Теоретичні та практичні розробки, запропоновані в дисертації,

використовуються в навчальному процесі Українського державного університету залізничного транспорту при викладанні дисциплін «Економіка і організація невиробничої сфери», «Інноваційний розвиток підприємства», «Потенціал і розвиток підприємства», «Стратегія підприємства» та при виконанні випускних кваліфікаційних робіт магістрів, що підтверджується актом впровадження від 26 червня 2020 р.

5. Публікації основних результатів дослідження та відповідність дисертації чинним вимогам, стиль і мова

Основні наукові положення дисертаційного дослідження, а також відповідні елементи новизни з достатньою повнотою викладено у 22 наукових працях, загальним обсягом 6,79 ум. друк. арк. (з яких особисто здобувачеві належить 6,57 ум. друк. арк.), у тому числі: 10 - статей у наукових фахових виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз, 11 - матеріалів і тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Дисертація написана державною мовою, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (223 найменування) та 5 додатків, містить 27 рисунків і 13 таблиць. Основний текст роботи становить 190 сторінки друкованого тексту. За своєю структурою, обсягом та оформленням дисертаційна робота відповідає чинним вимогам до кандидатських дисертацій; стиль викладання та подача матеріалу досліджень є логічними, послідовними та пов'язаними єдиною цільовою спрямованістю. Мова дисертації лаконічна, коректна та зрозуміла.

Тема і зміст дисертаційної роботи відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

6. Оцінка ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертації

Автореферат в цілому відображає зміст дисертаційної роботи та її висновки. В авторефераті достатньо мірою розкрито основні наукові

результати, що одержано в процесі дослідження, ступінь новизни розробок, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження.

Зміст сформульованих наукових завдань структурно та логічно узгоджений, їх кількість можна визначити достатньою для розкриття визначеної теми дисертації та досягнення поставленої мети.

Наукові положення дисертації сформульовано конкретно, за кожним з них визначено науковий результат, ступінь новизни та практичне значення.

Автореферат оформлено згідно з вимогами, що висуваються до кандидатських дисертацій.

7. Дискусійні положення та зауваження до роботи

За позитивної оцінки дисертаційної роботи слід звернути увагу на окремі дискусійні моменти:

1. В п. 1.2 було розглянуто місце підприємств соціальної інфраструктур АТ «Укрзалізниця» в існуючій стратегії розвитку підприємства. Однак, робота виглядала би краще, якби місце підприємств соціальної інфраструктур АТ «Укрзалізниця» було розглянуто через формування функціональної стратегії розвитку підприємств соціальної інфраструктур в корпоративній стратегії розвитку АТ «Укрзалізниця».

2. В п. 1.3, присвяченому концептуальним положенням розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця», представлено інструменти розвитку. Проте, на рис. 1.8, в авторефераті дані результати не було відображено.

3. Заслуговує особливої уваги положення дисертанта щодо оцінювання рівня стратегічного потенціалу закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця». Однак, в авторефераті слід було більше уваги приділити показникам компонентів стратегічного потенціалу, їх розрахунку.

4. В п. 2.3 детально охарактеризовано діяльність закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця». Проте, доцільно було б надати матрицю рішень щодо розвитку закладів для кожного закладу окремо.

5. Цікавими з практичної точки зору є пропозиції дисертанта щодо інноваційного забезпечення розвитку закладів охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця» - формування координаційного центру медичних технологій. Проте, виникає питання: чи не буде дана структура додатковим

фінансовим тягарем для АТ «Укрзалізниця».

6. В дисертаційному дослідженні слід було провести більш чітке розмежування між заходами щодо розвитку системи надання послуг працівникам залізничного транспорту та забезпечення розвитку інноваційної діяльності закладів.

Висловлені зауваження та дискусійні положення не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи. Вона є оригінальним, самостійним дослідженням з актуальної проблеми забезпечення розвитку підприємств соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця» (на прикладі закладів охорони здоров'я).

8. Загальна оцінка дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Головаш Олени Володимирівни на тему «Забезпечення розвитку підприємств соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця» (на прикладі закладів охорони здоров'я)» є завершеним, самостійно виконаним науковим дослідженням, в якому автором отримані нові для розвитку закладів охорони здоров'я науково обгрунтовані результати, що в сукупності вирішують актуальну проблему забезпечення розвитку підприємств соціальної інфраструктури АТ «Укрзалізниця».

Вважаємо, що дисертаційна робота відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13 та 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор – Головаш Олена Володимирівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємства (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент

професор кафедри менеджменту та публічного адміністрування Харківського національного університету будівництва та архітектури,
доктор економічних наук, професор

Відзив отримано спеціалізованою вченою радою № 04.070.05
«23» листопада 2020 р.
Учений секретар
Чернобровка І.В.

О. ЧУПИР

УЧЕНИЙ СЕКРЕТАР
СЕРГЕЯР
ХИМБА

ПІДПИС ЗАВІДЧУЮ
Учений секретар
І. БАБІВСЬКА